

مرکز تحقیقات اسلامی

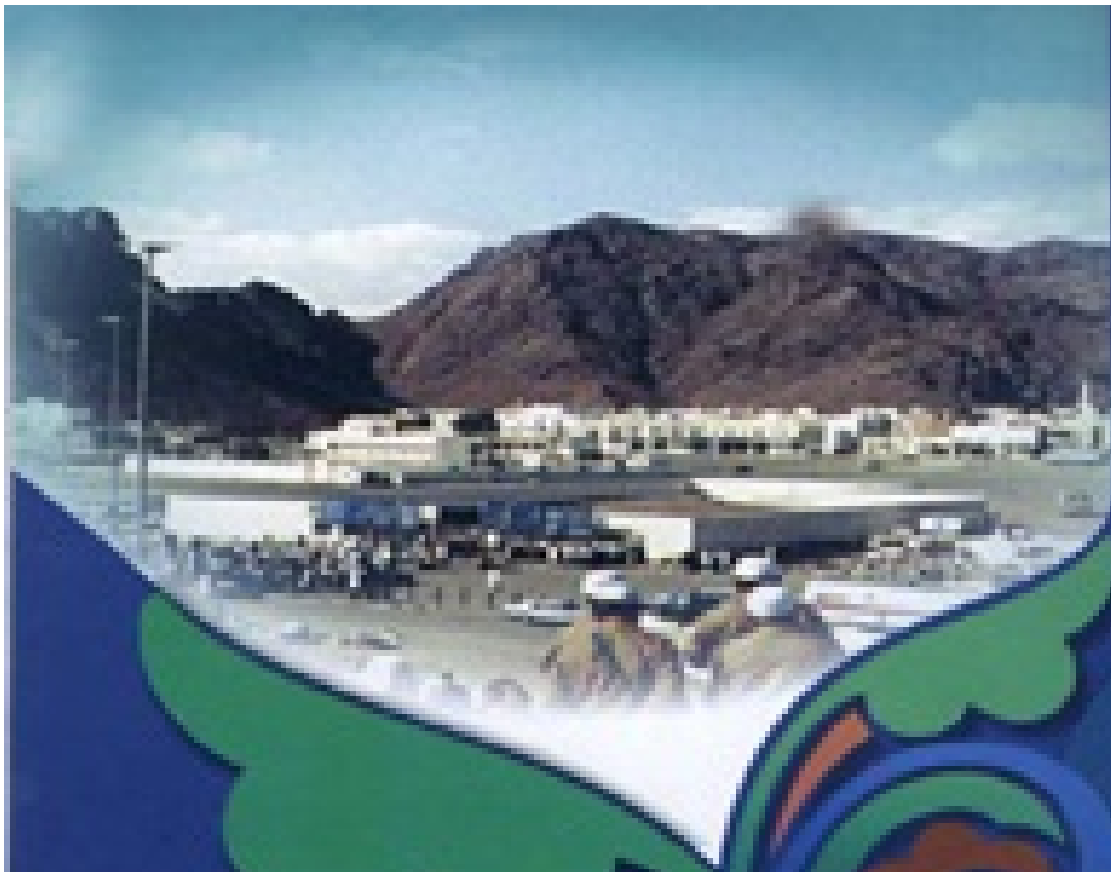
اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

احد

نویسنده:

مرکز تحقیقات حج

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	احد
۹	مشخصات کتاب
۹	احد
۹	اشاره
۱۴	غزوه احد
۱۶	ارتش قریش
۱۷	آغاز نبرد
۱۷	پیروزی
۱۸	شکست مسلمانان
۲۰	نتیجه کار:
۲۲	شهادت احد
۲۲	۱- حمزه بن عبدالمطلب
۲۳	۲- حنظله غسیل الملائکه
۲۴	۳- عمرو بن جموح
۲۵	۴- مصعب بن عمیر
۲۵	۵- عبدالله بن جحش
۲۶	۶- شماس بن عثمان
۲۶	۷- عمرو بن مُعَاذ
۲۶	۸- حارث بن انس
۲۶	۹- عُمارة بن زیاد
۲۶	۱۰- سَلَمَةُ بن ثابت
۲۶	۱۱- عمرو بن ثابت بن وَفْش

- ۱۲- ثابت بن وُقش ۲۶
- ۱۳- رفاعه بن وقش ۲۶
- ۱۴- حسیل بن جابر ۲۶
- ۱۵- ابوحدیفه یمان ۲۶
- ۱۶- صیفی بن قیطی ۲۶
- ۱۷- حَباب بن قیطی ۲۶
- ۱۸- عَتَباد بن سهل ۲۶
- ۱۹- حارث بن اُوس بن معاذ ۲۶
- ۲۰- ایاس بن اُوس ۲۶
- ۲۱- عُبید بن تِیهان ۲۶
- ۲۲- حبیب بن یزید ۲۶
- ۲۳- یزید بن حاطب ۲۶
- ۲۴- ابوسفیان بن حارث ۲۷
- ۲۵- قیس بن زبیده ۲۷
- ۲۶- مالک بن أمه ۲۷
- ۲۷- انیس بن قتاده ۲۷
- ۲۸- ابوخیّنه بن عمرو ۲۷
- ۲۹- عبدالله بن جبیر (فرمانده تیراندازان در تپه رمات) ۲۷
- ۳۰- خیثمّه بن خیثمه ۲۷
- ۳۱- عبدالله بن سلّمه ۲۷
- ۳۲- سُبیع بن حاطب ۲۷
- ۳۳- عمرو بن قیس ۲۷
- ۳۴- قیس بن عمرو ۲۷
- ۳۵- ثابت بن عمرو ۲۷

- ۲۷ ۳۶- عامر بن مَخَلَد
- ۲۷ ۳۷- مالک بن ایاس
- ۲۷ ۳۸- ابوهبیره بن حارث
- ۲۷ ۳۹- عمرو بن مُطَرَف
- ۲۷ ۴۰- اوس بن ثابت (برادر حسان بن ثابت)
- ۲۷ ۴۱- انس بن نَضْر
- ۲۷ ۴۲- قیس بن مَخَلَد
- ۲۷ ۴۳- سلیم بن حارث
- ۲۷ ۴۴- نعمان بن عبد عمرو
- ۲۷ ۴۵- خارجه بن زید
- ۲۸ ۴۶- سعد بن ربیع
- ۲۸ ۴۷- اوس بن ارقم
- ۲۸ ۴۸- مالک بن سنان (پدر ابوسعید خدری)
- ۲۸ ۴۹- سعید بن سُوید
- ۲۸ ۵۰- عتبۀ بن ربیع
- ۲۸ ۵۱- ثعلبۀ بن سعد
- ۲۸ ۵۲- ثقف بن فَرَوَه
- ۲۸ ۵۳- عبدالله بن عمرو
- ۲۸ ۵۴- ضَمْرَه
- ۲۸ ۵۵- نَوْفَل بن عبدالله
- ۲۸ ۵۶- عباس بن عباده
- ۲۸ ۵۷- نعمان بن مالک
- ۲۸ ۵۸- مجَدَّر بن ذیاد بَلَوی
- ۲۸ ۵۹- عباده بن الحساس

- ۶۰- رفاعه بن عمرو ۲۸
- ۶۱- عبدالله بن عمرو بن حرام ۲۸
- ۶۲- عمرو بن جموح ۲۸
- ۶۳- خالد بن عمرو بن جموح ۲۸
- ۶۴- ابوايمن ۲۸
- ۶۵- سلیم بن عمرو ۲۸
- ۶۶- عنتره ۲۸
- ۶۷- سهل بن قیس ۲۸
- ۶۸- ذکوان بن عبدقیس ۲۹
- ۶۹- عبید بن معلی ۲۹
- ۷۰- مالک بن ثمیله ۲۹
- ۷۱- حارث بن عدی ۲۹
- ۷۲- ایاس ۲۹
- ۷۳- ایاس بن عدی ۲۹
- ۷۴- عمرو بن ایاس ۲۹
- فضیلت زیارت حضرت حمزه و سایر شهدای احد ۲۹
- درباره مرکز ۳۶

احد

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: احد/ مرکز تحقیقات حج مشخصات نشر: تهران مشعر، ۱۳۸۱.

مشخصات ظاهری: ص ۲۴

فروست: (مکه و مدینه مسجدالنبی بقیع احد)

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۵-۱۱-۷۵۵۰۰-۱۱-۷۵۵۰۰ ریال؛ ۹۶۴-۷۶۳۵-۱۱-۷۵۵۰۰-۱۱-۷۵۵۰۰ ریال؛ ۹۶۴-۷۶۳۵-۱۱-۷۵۵۰۰-۱۱-۷۵۵۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی قبلی یادداشت: چاپ دوم ۱۳۸۱

موضوع: غزوه احد

موضوع: شهیدان مسلمان -- سرگذشتنامه موضوع: زیارتنامه موضوع: زیارتگاههای اسلامی -- عربستان سعودی -- مکه موضوع

: زیارتگاههای اسلامی -- عربستان سعودی -- مدینه شناسه افزوده: حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت مرکز

تحقیقات رده بندی کنگره: BP۲۴/۴۵/الف۳الف۳۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۳۷

شماره کتابشناسی ملی: م ۸۱-۱۲۷۶۱

ص: ۱

احد

اشاره

احد نام مجموعه‌ای از کوه‌های بزرگ و کوچک در شمال مدینه است که حدود ۶۰۰۰ متر طول دارد. این کوه از شرق به غرب کشیده شده و فاصله آن تا مسجد نبوی پنج و نیم کیلومتر می‌باشد. رنگ عمومی آن قرمز متمایل به قهوه‌ای است.

حداصل شهر مدینه و کوه احد در گذشته به صورت دشتی مسطح و عموماً غیر مسکونی و تنها در چند نقطه مزروعی بوده است. اما امروزه به علت گسترش شهر، دشتی که می‌توانست بسیاری از اسناد تاریخی مربوط به تاریخ مدینه و تجاوز قریشیان به مدینه را نشان دهد، به مرور زمان در لابلای ساختمان‌ها به فراموشی سپرده شده است.

پیامبر صلی الله علیه و آله درباره این کوه فرموده است:

«هَذَا جَبَلُ اَحَدٍ يُجِبُّنَا وَنُجِبُّهُ»؛ «این کوه ما را

ص: ۲

ص: ۶

دوست دارد و ما هم آن را دوست داریم.»

در جنوب کوه کوچکی قرار دارد به نام کوه رمات یا عینین و این همان تپه‌ای است که رسول خدا صلی الله علیه و آله تیراندازان را در جنگ احد بر روی آن مستقر ساخت و از آن جهت که در دامنه شمالی آن، دو چشمه آب وجود دارد، آن را عینین و یا عینان نیز خوانده‌اند.

غزوه احد

پیروزی مسلمانان در جنگ بدر و احتمال بسته شدن راه بازرگانی مردم مکه از طریق مدینه و عراق، مشرکان را سخت برآشفته ساخت و آنان به فکر تلافی و انتقام افتادند. صفوان بن امیه و عکرمه بن ابی جهل به ابوسفیان پیشنهاد دادند که قریشیان هزینه جنگ را به عهده بگیرند و وی نیز موافقت کرد و در نتیجه با جمع آوری نیروهای قوی رزمی و فراهم آوردن امکانات تسلیحاتی و مالی به سوی مدینه آمدند. عباس عموی پیامبر صلی الله علیه و آله که تا آن زمان در مکه بود، با ارسال نامه‌ای رسول خدا صلی الله علیه و آله را از این توطئه آگاه ساخت. پیامبر صلی الله علیه و آله دو نفر نیروی اطلاعاتی به اطراف مدینه اعزام، و موقعیت قریشیان را شناسایی کرد. دشمن روز

ص: ۷

پنج‌شنبه پنجم شوال سال سوم هجرت از ناحیه وادی عقیق در شمال مدینه وارد منطقه احد شد و آنجا مستقر گردید. لازم به تذکر است که مکه در ناحیه جنوب مدینه قرار گرفته و دلیل این که دشمن از شمال وارد مدینه شده، این بود که در دره طولانی و بزرگ وادی القری که راه بازرگانی شام را به یمن متصل می‌ساخت، هر قسمتی که امکانات زندگی وجود داشت قبائلی از عرب و یهود سکونت گزیده اطراف خود را با سنگ محصور ساخته بودند، از سوی دیگر مدینه از سه طرف به شکل نعل اسب در محاصره کوه‌ها و مناطق سنگلاخی قرار گرفته و در نتیجه ارتش دشمن ناچار بود مدینه را از جنوب به سمت شمال دور زده و از ناحیه شمال مدینه که زمینی هموار داشته و نخلستان هم در آن جا نبود و از این رو برای جنگ مناسب به نظر می‌رسید وارد شود. رسول خدا صلی الله علیه و آله پس از مشورت با اصحاب تصمیم گرفت از شهر خارج شود، لذا روز جمعه پس از اقامه نماز جمعه، با لشکری بالغ بر یک هزار نفر از مدینه به سمت احد حرکت کرد و کوتاه‌ترین راه را انتخاب نمود و خود نیز زره پوشید. در ارتش رسول خدا صلی الله علیه و آله از جوان ۱۵ ساله تا پیرمرد سالخورده وجود داشت.

ص: ۸

بامداد روز هفتم شوال سال هجرت، نیروهای اسلام در برابر نیروهای مهاجم و متجاوز قریش صف آرایی کردند. رسول خدا صلی الله علیه و آله اردوگاه لشکر خود را به گونه‌ای قرارداد که از پشت سر به یک مانع طبیعی؛ یعنی کوه احد محدود می‌گشت و در سمت چپ لشکر نیز کوه کوچکی به نام «عینین» که بعداً جبل الرماة لقب گرفت قرار داشت که از بالای آن تمامی دشت اطراف را می‌توانست زیر نظر داشته باشد و مدینه نیز پیش روی قرار گرفت.

سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله عبدالله بن جبیر را با حدود ۵۰ تیرانداز بر روی تپه مستقر ساخته، فرمود: شما با پرتاب کردن تیر، دشمن را برانید و نگذارید از پشت سر وارد جبهه مسلمانان شده، ما را غافلگیر کنند. ما در نبرد غالب باشیم یا مغلوب، شما این نقطه را خالی نگذارید. دستور مؤکد پیامبر به تیراندازان که از جای خود هرگز حرکت نکنند، حاکی از اطلاع کامل آن حضرت از اصول نظامی بود. سپس برای ارتشیان خطبه خواند و آنها را منظم کرد.

ارتش قریش

ابوسفیان نیز لشکریان قریش را که بیش از سه هزار نفر

ص: ۹

بودند به چند قسمت تقسیم کرد:

- ۱- پیاده نظام زره پوش را در وسط قرار داد.
- ۲- گروهی را به فرماندهی خالد بن ولید در سمت راست گذاشت.
- ۳- دسته‌ای را به فرماندهی عکرمه در سمت چپ گمارد.
- ۴- گروهی را نیز، که پرچمداران آنها بودند پیشاپیش ارتش قرار داد.

آغاز نبرد

جنگ به وسیله ابوعامر که از فراریان مدینه بود آغاز شد. او از قبیله «اوس» بود که بر اثر مخالفت با اسلام از مدینه به مکه پناهنده شده بود.

پیروزی

چیزی نگذشت که در پرتو جانبازی سرداران رشید اسلام؛ مانند علی بن ابی طالب صلی الله علیه و آله، حمزه عموی پیامبر، ابودجانه و مصعب، لشکر قریش اسلحه و غنایم خود را زمین نهاده و با فصاحت عجیبی پا به فرار گذاردند. در گرما گرم جنگ هر گاه دشمن می‌خواست، لشکر

ص: ۱۰

اسلام را دور زده و از پشت به آنان حمله کند، تیراندازان مستقر در جبل عینین آنان را با تیر زده، دور می‌کردند لیکن با شکست دشمن متأسفانه، مسلمانان سلاح بر زمین نهاده، به جمع آوری غنایم مشغول شدند و به گمان خود کار را خاتمه یافته تصور می‌کردند. نگهبانان نیز جز ده نفر از آنان بقیه فرصت را مغتنم دانسته با مخالفت با فرمانده خود از جبل الرمات پایین آمده به جمع آوری غنیمت پرداختند.

دشمن که چنین دید، از کمی نگهبانان سوء استفاده کرده با یک حمله چرخشی، تیراندازان باقی مانده را از پای درآورد و از پشت سر به مسلمانان حمله کرد. خالد ابن ولید و عکرمه بن ابی جهل پس از تصرف نقاط حساس، فراریان خویش را به کمک طلبیدند و چیزی نگذشت که بر اثر از هم پاشیدگی صفوف مسلمانان، ارتش قریش بازگشته و از پیش رو و از پشت سر، سربازان اسلام را محاصره کردند و نبرد مجدداً آغاز شد.

شکست مسلمانان

در این هنگام، وضعیت عجیبی در ارتش اسلام به وجود آمد، گروهی به صورت دسته‌های پراکنده به دفاع از خود و رسول خدا صلی الله علیه و آله پرداختند، گروهی پا به فرار گذاشتند

ص: ۱۱

و طولی نکشید که تلفات سنگینی بر مسلمانان وارد آمد و به ناگاه خبری به دروغ منتشر شد که: «الَا قَدْ قُتِلَ مُحَمَّدٌ؟» «هان! ای مردم، محمد کشته شد.»

این خبر روحیه دشمن را تقویت و روحیه گروهی از مسلمانان را تضعیف نمود و کار بر مسلمانان دشوارتر شد، پیامبر که خود پیشانی‌اش زخم برداشته و دندان‌ش شکسته بود با استقامتی بی نظیر از حریم اسلام دفاع می‌کرد. علی علیه السلام فرمود:

پیامبر صلی الله علیه و آله در میدان نبرد، نزدیک‌ترین فرد به دشمن بود و هر موقع کار جنگ سخت‌تر می‌شد ما را پناه می‌داد. مدافعان رسول خدا صلی الله علیه و آله نیز چند نفر بیشتر نبودند.

علی بن ابی طالب علیه السلام با تمام وجود گرداگرد رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌چرخید و با شمشیرش دشمنان را به کام مرگ می‌فرستاد و از آن حضرت دفاع می‌کرد. علی علیه السلام خود فرموده است: هنگامی که ارتش قریش به سوی ما حمله آوردند، انصار و مهاجر راه خانه خود را گرفتند و من با هفتاد زخم از وجود آن حضرت دفاع کردم، سپس آن حضرت قبا را کنار زد و دست روی مواضع زخم که نشانه‌های آن باقی بود کشید. علی بن ابی طالب علیه السلام آن چنان

ص: ۱۲

جنگید که شمشیرش شکست و این ندا در فضا پیچید:

«لَا سَيْفَ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى إِلَّا عَلِيٌّ»

«شمشیری جز ذوالفقار و جوانمردی چون علی نیست.»

ابن هشام تعداد کشته‌شدگان دشمن را ۲۲ نفر ذکر می‌کند که ۱۲ نفر آنها به دست علی بن ابی طالب به هلاکت رسیدند. حمزه عموی پیامبر، ابودجانه، امّ عامر که نام وی نسیبه بود و ... از دیگر کسانی بودند که در اطراف رسول خدا صلی الله علیه و آله از آن حضرت دفاع می‌کردند.

نتیجه کار:

جانبازی و فداکاری علی بن ابی طالب علیه السلام و دیگر یاران رسول خدا صلی الله علیه و آله سبب شد که آن حضرت از خطر قطعی نجات یافت. پیامبر و همراهان آرام آرام به داخل شعب احد آمدند. مسلمانانی هم که در آن اطراف بودند از این که پیامبر صلی الله علیه و آله را زنده دیدند خوشحال شده، خود را در پیشگاه ایشان شرمند یافتند. علی بن ابی طالب علیه السلام سپر خود را پر از آب کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله سر و صورت خود را شست و این جمله را فرمود: خشم خدا بر ملتی که صورت پیامبر خود را خون آلود ساختند.

ص: ۱۳

هنگام نماز ظهر و عصر رسید، پیامبر صلی الله علیه و آله بر اثر ضعف مفرط نماز را نشسته خواندند و دیگران نیز اقتدا کردند. دشمن نیز سر مست پیروزی صحنه جنگ را ترک کرده، به سوی مکه حرکت کرد. مسلمانان بیش از سه برابر قریش کشته دادند. دشمنان برخی از جنازه‌های شهیدان را مثله کردند؛ یعنی گوش و بینی آنان را بریدند و در نتیجه صحنه دلخراشی بر میدان نبرد حاکم شد.

پیامبر صلی الله علیه و آله همراه با دیگر مسلمانان وارد میدان نبرد شدند، تا حدود هفتاد شهید را به خاک سپارند. وقتی چشم آن حضرت بر پیکر مثله شده حمزه افتاد بسیار متأثر و منقلب شد. سرانجام رسول خدا صلی الله علیه و آله بر پیکر شهیدان نماز گزارد و آنان را یک یک و یا دو تا دو تا به خاک سپرد.

به هنگام غروب آفتاب، پیامبر صلی الله علیه و آله و یاران باقیمانده، در حالی که از خانه‌های بسیاری در مدینه ناله مادران داغ دیده و همسران شوهر از دست داده بلند بود به مدینه بازگشت.

منافقان و یهودیان مدینه از این شکست بسیار خشنود شدند و احتمال آن وجود داشت که دشمنان داخلی نیز به فکر ایجاد مزاحمت برای مسلمانان برآیند. رسول خدا صلی الله علیه و آله در چنین وضعیت حساس از طرف خداوند مأمور شد تا

ص: ۱۴

فردای همان شب دشمن را تعقیب نماید. منادی پیامبر خبر را به مردم رساند و در شهر جار زد و فرمود تنها کسانی همراه ما بیایند که در جنگ احد شرکت داشتند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله همراه با لشکریان خود حرکت کرده در هشت میلی مدینه در منطقه‌ای به نام «حمرء الأسد» فرود آمد و شب هنگام دستور داد تا در تمام نقاط بیابان آتش روشن کنند تا دشمن تصور کند که قدرت و نیروهای جنگنده آنها بیش از تعدادی است که در احد بوده است.

به هر حال آمدن پیامبر و استفاده از ابزار مختلف، ابوسفیان و لشکریان او را که تصمیم گرفته بودند دوباره به مدینه حمله کنند مأیوس ساخت و از فکر حمله بازداشت.

سرانجام نبرد احد با تقدیم هفتاد یا هفتاد و چهار و به قولی هشتاد و یک شهید پایان یافت و ما در این جا به نقل از سیره ابن هشام به هفتاد و چهار تن از شهدای احد اشاره می‌کنیم.

شهادای احد

۱- حمزه بن عبدالمطلب

حمزه عموی پیامبر اسلام. او از شجاعان عرب بود و در جنگ بدر شرکت داشت و شبیه قهرمان قریش و تعداد

ص: ۱۵

دیگری از آنان را از پای در آورد. وی در جنگ احد نیز فداکاری‌های بسیار نمود و سرانجام توسط «وحشی» به شهادت رسید. پس از شهادتش، هند همسر ابوسفیان سینه حمزه را شکافت و جگر او را بیرون آورد و زیر دندانهایش گذاشت، و نیز جنازه‌اش را مثله کردند.

پیامبر صلی الله علیه و آله با دیدن این منظره به شدت گریست و عباى خود را روی او انداخت.
حمزه را اسدالله، اسد رسول الله و سید الشهداء لقب دادند.

۲- حنظله غسل الملائکه

حنظله فرزند ابی عامر است. پدرش از دشمنان پیامبر و از عناصر بدخواه اسلام و از پایه گذاران مسجد ضرار بود،

ص: ۱۶

لیکن حنظله مسلمانی شایسته و با فضیلت بود، شبی که فردای آن جنگ احد اتفاق افتاد مراسم عروسی حنظله برگزار شد، پس از رسیدن دستور جهاد، از پیامبر صلی الله علیه و آله یک شب را اجازه گرفته، روز بعد به میدان نبرد آمد و با رشادت کامل شمشیری به طرف ابوسفیان رها کرد لیکن به او اصابت نمود و سپس بر اثر نیزه دشمن از پای درآمد و در سن حدود ۲۴ سالگی به شهادت رسید. پیامبر گرامی فرمود: من مشاهده کردم که فرشتگان حنظله را غسل می‌دادند و از این رو به «حنظله غسیل الملائکه» معروف شد.

۳- عمرو بن جموح

وی چهار پسر خود را برای دفاع از اسلام به جبهه فرستاد و با این که خویشاوندانش او را از شرکت در جنگ منع می‌کردند و پای او نیز لنگ بود و جهاد از او برداشته

ص: ۱۷

شده بود، در عین حال خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و آرزوی شهادت کرد. پیامبر فرمود: خدا تو را معذور داشته است، لیکن او اصرار کرد و سرانجام پیامبر اجازه داد. موقع بیرون آمدن دعا می کرد: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الشَّهَادَةَ وَلَا تَرُدَّنِي إِلَى أَهْلِي»؛ «خدایا! توفیق ده در راه تو کشته شوم و به خانه باز نگردم.» سرانجام وی در نبردی قهرمانانه به شهادت رسید.

۴- مصعب بن عمیر

وی از اشراف زادگان مکه بود که به پیامبر صلی الله علیه و آله ایمان آورد. در سال دوازدهم بعثت با آن حضرت بیعت کرد و از سوی رسول خدا صلی الله علیه و آله به عنوان مبلغ به مدینه اعزام شد و توانست گروه بسیاری از مردم مدینه را به اسلام دعوت کند. قد و قامتی چونان پیامبر صلی الله علیه و آله داشت و تا لحظه شهادت در سن ۴۲ سالگی به اسلام و رسول خدا صلی الله علیه و آله وفادار بود.

۵- عبدالله بن جحش

عبدالله در مکه به پیامبر ایمان آورد، به حبشه هجرت کرد، سپس به مدینه مهاجرت نمود، خواهرش زینب بنت جحش است که به همسری رسول خدا صلی الله علیه و آله درآمد. وی در

ص: ۱۸

حالی که بیش از چهل سال نداشت، در احد به شهادت رسید.

۶- شَاس بن عثمان

وی از مهاجران به حبشه و مدینه و از مجاهدان بدر و احد بود. در احد مجروح شد و او را به خانه رسول خدا صلی الله علیه و آله آوردند. لیکن مداوا مؤثر واقع نشد و به شهادت رسید. پیامبر دستور داد جنازه او را به احد برگردانده، در کنار دیگر شهدا دفن کردند. شماس هنگام شهادت ۳۴ سال بیشتر نداشت.

۷- عمرو بن معاذ

۸- حارث بن انس

۹- عماره بن زیاد

۱۰- سلمه بن ثابت

۱۱- عمرو بن ثابت بن وقش

۱۲- ثابت بن وقش

۱۳- رفاعه بن وقش

۱۴- حسیل بن جابر

۱۵- ابو حذیفه یمان

۱۶- صیفی بن قیظی

۱۷- حباب بن قیظی

۱۸- عبّاد بن سهل

۱۹- حارث بن اوس بن معاذ

۲۰- ایاس بن اوس

۲۱- عبید بن تیهان

۲۲- حبیب بن یزید

۲۳- یزید بن حاطب

۲۴- ابوسفیان بن حارث

۲۵- قیس بن زبیده

۲۶- مالک بن أمه

۲۷- انیس بن قتاده

۲۸- ابوحنیة بن عمرو

۲۹- عبدالله بن جبیر (فرمانده تیراندازان در تپه رمات)

۳۰- خیثمه بن خیثمه

۳۱- عبدالله بن سلمه

۳۲- سبیب بن حاطب

۳۳- عمرو بن قیس

۳۴- قیس بن عمرو

۳۵- ثابت بن عمرو

۳۶- عامر بن مخلد

۳۷- مالک بن ایاس

۳۸- ابوهبیره بن حارث

۳۹- عمرو بن مطرف

۴۰- اوس بن ثابت (برادر حسان بن ثابت)

۴۱- انس بن نضر

۴۲- قیس بن مخلد

۴۳- سلیم بن حارث

۴۴- نعمان بن عبد عمرو

۴۵- خارجه بن زید

۴۶- سعد بن ربیع

۴۷- اوس بن ارقم

۴۸- مالک بن سنان (پدر ابوسعید خدری)

۴۹- سعید بن سُوید

۵۰- عتبۀ بن ربیع

۵۱- ثعلبۀ بن سعد

۵۲- ثقف بن فَرَوَه

۵۳- عبدالله بن عمرو

۵۴- ضَمْرَه

۵۵- نُوْفَل بن عبدالله

۵۶- عباس بن عبادہ

۵۷- نعمان بن مالک

۵۸- مجذّر بن زیاد بَلَوی

۵۹- عبادۀ بن الحساس

۶۰- رفاعۀ بن عمرو

۶۱- عبدالله بن عمرو بن حرام

۶۲- عمرو بن جَموح

۶۳- خلاد بن عمرو بن جَموح

۶۴- ابوايمن

۶۵- سلیم بن عمرو

۶۶- عنتره

۶۷- سهل بن قیس

۶۸- ذکوان بن عبدقیس**۶۹- عبید بن معلی****۷۰- مالک بن ثمیله****۷۱- حارث بن عدی****۷۲- ایاس****۷۳- ایاس بن عدی****۷۴- عمرو بن ایاس****فضیلت زیارت حضرت حمزه و سایر شهدای احد**

حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس مرا زیارت کند و عمویم حمزه را زیارت نماید، بر من جفا کرده است». شیخ مفید قدس سره نقل کرده که پیغمبر صلی الله علیه و آله به زیارت قبر حمزه امر می‌کرد و به زیارت ایشان و شهدا اهتمام داشت. حضرت فاطمه علیها السلام پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله بر زیارت قبر آن بزرگوار مواظبت می‌نمود. هر گاه به زیارت آن حضرت رفتی نزد قبرش می‌گویی:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ الشُّهَدَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَسَدَ اللَّهِ وَ أَسَدَ رَسُولِهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَجَدْتَ بِنَفْسِكَ، وَنَصَحْتَ رَسُولَ اللَّهِ، وَكُنْتَ فِيمَا عِنْدَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ رَاغِبًا، بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي، أَتَيْتَكَ مُتَّقِرَبًا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِزِيَارَتِكَ، وَ مُتَّقِرَبًا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِذَلِكَ، رَاغِبًا إِلَيْكَ فِي الشَّفَاعَةِ، ابْتِغَى بِزِيَارَتِكَ خَلَاصَ نَفْسِي مَتَّعُودًا بِحُكْمٍ مِنْ نَارٍ اشْتَحَقَّهَا مِثْلِي بِمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي، هَارِبًا مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي اخْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي، فَرَعَا إِلَيْكَ رَجَاءً رَحِمَهُ رَبِّي، أَتَيْتَكَ مِنْ شُقَّةٍ بَعِيدَةٍ، طَالِبًا فَكَأَنَّكَ رَقِيبِي مِنَ النَّارِ، وَقَدْ أَوْقَرْتُ ظَهْرِي ذُنُوبِي، وَ أَتَيْتُ

ص: ۲۳

ما اسخَطَ رَبِّي، وَلَمْ اجِدْ احِداً افْرَعُ اليه خيراً لِي مِنْكُمْ اهلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ، فَكُنْ لِي شَفِيعاً يَوْمَ فَقْرِي وَ حَاجَتِي، فَقَدْ سِرْتُ اليك مَحْزُوناً، وَ اتَيْتُكَ مَكْرُوباً، وَ سَكَبْتُ عَبْرَتِي عِنْدَكَ باكِياً، وَ صَرَرْتُ اليك مُفْرِداً، وَ اَنْتَ مِمَّنْ امْرَنِي اللّهُ بِصَلَاتِهِ، وَ حَثَّنِي عَلَي بَرِّهِ، وَ دَلَّنِي عَلَي فَضْلِهِ، وَ هَدَانِي لِحُبِّهِ، وَ رَغَّبَنِي فِي الْوِفَادَةِ اليهِ، وَ الْهَمَنِي طَلَبَ الْحَوَائِجِ عِنْدَهُ، اِنَّكُمْ اهلُ بَيْتٍ لَا يَشْقَى مَنْ تَوَلَّيْكُمْ، وَ لَا يَخِيبُ مَنْ اتَيْكُمْ، وَ لَا يَخْسِرُ مَنْ يَهْوِيَكُمْ، وَ لَا يَسْعُدُ مَنْ عَادِيَكُمْ».

در زیارت دیگر شهدای جنگ احد که در همان جا دفن هستند، چنین می گوئی:

«السَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللّهِ، السَّلَامُ عَلَي نَبِيِّ اللّهِ، السَّلَامُ عَلَي مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللّهِ، السَّلَامُ عَلَي اهلِ بَيْتِهِ الطّاهِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيكُمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ الْمُؤْمِنُونَ، السَّلَامُ عَلَيكُمْ يَا اهلَ بَيْتِ الْاِيْمَانِ وَ التَّوْحِيدِ، السَّلَامُ عَلَيكُمْ يَا انصارَ دِينِ اللّهِ وَ انصارَ رَسُولِهِ، عَلَيهِ وَ آلِهِ السَّلَامُ، سَلَامٌ عَلَيكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنَعَمَ عُقْبَى الدَّارِ، اشْهَدُ اَنَّ اللّهُ اخْتَارَكُمْ لِدِينِهِ، وَ اضْرَطَّكُمْ لِرَسُولِهِ، وَ اشْهَدُ اَنَّكُمْ قَدْ جَاهَدْتُمْ فِي اللّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَ ذَبَبْتُمْ عَن دِينِ اللّهِ وَ عَن نَبِيِّهِ،

ص: ٢٤

وَ جِئْتُمْ بِأَنْفُسِكُمْ دُونَهُ، وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ قُتِلْتُمْ عَلَى مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ، فَجَزَاكُمْ اللَّهُ عَنْ نَبِيِّهِ وَ عَنِ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، وَ عَرَّفْنَا
 وَجُوهَكُمْ فِي مَحَلِّ رِضْوَانِهِ، وَ مَوْضِعِ أَكْرَامِهِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ، وَ حَسَنَ أَوْلِيَّتِكَ رَفِيقاً، أَشْهَدُ أَنَّكُمْ حِزْبُ
 اللَّهِ، وَ أَنَّ مَنْ حَارَبَكُمْ فَقَدْ حَارَبَ اللَّهَ، وَ أَنَّكُمْ لِمَنِ الْمُقَرَّبِينَ الْفَائِزِينَ، الَّذِينَ هُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ، فَعَلَى مَنْ قَتَلَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَ
 الْمَلَائِكَةُ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ، أَتَيْتُكُمْ يَا أَهْلَ التَّوْحِيدِ زَائِراً وَ بِحَقِّكُمْ عَارِفاً، وَ بِيَارَتِكُمْ إِلَى اللَّهِ مُتَّقرباً، وَ بِمَا سَبَقَ مِنْ شَرِيفِ الْأَعْمَالِ، وَ
 مَرْضِيَةِ الْأَفْعَالِ عَالِماً، فَعَلَيْكُمْ سَلَامُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ، وَ عَلَى مَنْ قَتَلَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَ غَضَبُهُ وَ سَخَطُهُ، اللَّهُمَّ أَنْفَعْنِي بِيَارَتِهِمْ، وَ تَبَتَّنِي
 عَلَى قَضْدِهِمْ، وَ تَوَفَّنِي عَلَى مَا تَوَفَّيْتَهُمْ عَلَيْهِ، وَ اجْمَعْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ فِي مُسْتَقَرِّ دَارِ رَحْمَتِكَ، أَشْهَدُ أَنَّكُمْ لَنَا فَرَطٌ، وَ نَحْنُ بِكُمْ لِأَحْقُونَ».

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند

مسجد جمکران و ...

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

